

УКРАЇНА

(19) **UA** (11) **64063** (13) **U**
(51) МПК
A01K 67/02 (2006.01)

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІ
УКРАЇНИ

ОПИС ДО ПАТЕНТУ НА КОРИСНУ МОДЕЛЬ

видається під
відповідальність
власника
патенту

(54) СПОСІБ ПОЛІПШЕННЯ ШВИДКОСТІ РОСТУ БУГАЙЦІВ М'ЯСНИХ ПОРІД

1

2

(21) u201104562

(22) 14.04.2011

(24) 25.10.2011

(46) 25.10.2011, Бюл.№ 20, 2011 р.

(72) УГНІВЕНКО АНАТОЛІЙ МИКОЛАЙОВИЧ

(73) НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

(57) Спосіб поліпшення швидкості росту бугайців м'ясних порід, що включає добір для оцінювання тварин, які відповідають за живою масою вимогам стандарту породи, який **відрізняється** тим, що бугайців добирають додатково з врахуванням віку матерів під час їх отелення, який повинен становити від 4 до 12 років.

Корисна модель належить до сільського господарства, зокрема до галузі тваринництва і може бути використана для поліпшення швидкості росту бугайців м'ясних порід.

Під час постановки бугайців м'ясних порід на випробування за власною продуктивністю надають перевагу тваринам із більшою живою масою під час відлучення, не враховуючи віку їх матерів, що призводить до зменшення вагового росту приплоду.

Найближчий аналог корисної моделі служить спосіб [Зубець М.В., Вінничук Д.Т., Гармаш Т.О., Лукаш В.П. Методика оцінки бугаїв української м'ясної породи та нових типів м'ясного напрямку продуктивності. - К.: МСГ і П України 1993. - 16 с.] добору бугайців м'ясних порід під час відлучення для оцінювання за власною продуктивністю тих, які відповідають за живою масою вимогам стандарту породи.

До недоліків найближчий аналог слід віднести те, що під час добору бугайців за кращою живою масою не враховують вік матерів під час їх отелення, який по різному впливає на якість потомків.

В основу корисної моделі поставлено задачу розробити спосіб добору бугайців для постановки на випробування за власною продуктивністю, який під час оцінювання тварин краще впливав би на їх ваговий ріст.

Поставлена корисною моделлю задача досягається тим, що у способі поліпшення швидкості росту бугайців м'ясних порід, який вимагає добір кращих під час відлучення за живою масою, враховують вік отелення їх матерів.

Дослідження проводили на бугайцях української м'ясної породи. Контроль за ростом тварин здійснювали встановленням живої маси новонароджених, у віці 8, 12, 15 та 18 місяців. Утримання тварин у підсисний період було традиційним для м'ясного скотарства. У віці 8 місяців бугайців, що за живою масою відповідали вимогам першого класу, поставили на випробування за власною продуктивністю, яке тривало до досягнення ними 18-місячного віку. В цей період їх годували кормами власного виробництва. За період від 8 до 15-місячного віку кожний бугаєць спожив відповідно 2033 корм, од., від 8 до 18 міс. - 3077 корм. од. (табл.1). Частка концентрованих кормів у раціонах становила 49,0 та 49,1 %. Комплексне оцінювання результатів випробування проводили відповідно до методичних вказівок, наведених у прототипі. За віком корів під час отелення матерів, синів сформували у шість груп: від 2-х до 4-х років, від 4,1 до 6-ти, від 6,1 до 8-ми, від 8,1 до 10-ти, від 10,1 до 12-ти, від 12,1 до 14 і старше років.

(19) **UA** (11) **64063** (13) **U**

Таблиця 1

Споживання кормів бугай ця ми

Корми	Період випробування			
	від 8 до 15 міс.		від 8 до 18 міс.	
	корм. од.	%	корм. од.	%
Грубі	303	14,9	478	15,5
Соковиті	376	18,5	572	18,6
Зелені	358	17,6	516	16,8
Концентровані	996	49,0	1511	49,1
Всього	2033	100,0	3077	100,0

Встановлено, що вік корів впливає на живу масу синів (табл.2). Найбільш (відповідно 538 й 574 кг) важких бугайців у віці 18 міс. одержують від корів у віці від 4-х до 12-ти років. Молоді (2...4 роки) корови і корови понад 12 років дають бугайців із меншою (відповідно 500 й 526 кг) живою масою.

У віці від 2 до 4 років самиці української м'ясної породи дають бугайців, які мають у 18 міс. найменшу живу масу (500 кг). Після 12 років корови дають потомків також із меншою живою масою.

Таблиця 2

Жива маса бугайців, одержаних від корів різного віку під час отелення

Вік корови, років	Статистичні параметри	Вік, міс.				
		новонароджені	8	12	15	18
від 2 до 4	n	17	17	17	14	10
	M±m	29,9±0,8	248±6,4	371±6,0	465±12,8	500±11,8
від 4,1 до 6	n	21	21	21	20	16
	M±m	32,0±0,8	240±4,4	365±7,5	461±11,0	538±10,6
від 6,1 до 8	n	29	29	29	28	24
	M±m	33,8±0,6	253±6,1	391±9,1	483±11,7	574±11,4
від 8,1 до 10	n	29	29	29	28	21
	M±m	33,1±0,6	250±5,2	371±7,9	463±8,4	539±7,2
від 10,1 до 12	n	18	18	17	16	11
	M±m	33,4±0,8	254±8,6	387±10,4	487±12,6	574±20,6
від 12,1 до 14 і старше	n	11	11	11	10	6
	M±m	32,3±0,9	255±9,8	364±11,0	448±15,3	526±25,1

До 8-місячного віку бугайці отримані від старих (12,1-14 і більше років) матерів ростуть швидше, ніж ровесники одержані від корів середнього віку (табл.3). Після відлучення бугайці від старших ко-

рів зменшують швидкість росту і до 18-місячного віку мають найменші (905 г) середньодобові прирости.

Таблиця 3

Середньодобовий приріст бугайців, одержаних від корів різного віку під час отелення

Вік корови, років	Статистичні параметри	Вік, міс.: від-до			
		0-8	8-12	8-15	8-18
від 2 до 4	n	17	17	13	10
	M±m	893±24,9	1011±45,9	1015±52,6	989±44,0
від 4,1 до 6	n	21	21	20	16
	M±m	854±19,1	1064±55,7	1050±44,0	1012±25,5
від 6,1 до 8	n	29	29	28	23
	M±m	901±25,0	1133±41,0	1088±52,6	1073±30,0
від 8,1 до 10	n	28	29	28	22
	M±m	882±21,3	994±41,4	1003±33,6	969±31,4
від 10,1 до 12	n	17	17	16	11
	M±m	896±35,0	1112±49,0	1119±42,5	1078±54,0
від 12,1 до 14 і старше	n	11	11	10	6
	M±m	913±41,2	897±49,3	924±58,1	905±67,4

Вік корів від 4 до 10 років є тим, в якому вірогідність одержання приплоду самців кращої якості є вища. Використання старих корів спричинює появу менш життєздатних і недовговічних, а також більш скоростиглих тварин. Явища зменшення довголіття й підвищеної скоростиглості тісно пов'язані між собою і зумовлюють одне одного: скороспілі тварини швидше розвиваються, раніше досягають розквіту й помирають.

Використання більш старих тварин слід максимально обмежити. Разом з тим відомо, що чим довше тварина в стаді, тим нижча середньорічна господарська вартість її утримання, менші витрати господарства на вирощування маточного стада, тобто тривале використання вигідне економічно.

Залишаючи в стаді корову, яка ще телиться до 14-15 років, ми збільшуємо народжуваність менш життєздатних телят.

Таким чином, результати одержані нами після дослідження особливостей продуктивності потомків від матерів різного віку, вносять деякі уточнення про вік маток, найбільш сприятливий для одержання приплоду високої якості. Виходячи із одержаних даних, вірогідність одержання бугайців високої якості найвища у віці до 12 років. Отже, племінних корів української м'ясної породи слід використовувати до 12 років, що має ряд переваг перед подовженими строками експлуатації маточного поголів'я.